Цана нумэру 50 кап.

БЕЛАРУСКАЯ ДУМКА

ВЫХОДЗІЦЬ ТРОЙЧЫ У ТЫДЗЕНЬ.

Рэдакцыя і Адміністрацыя — Вострa-Брамская, № 9 — адчынена што дня, апрача сьвята, 8—12 і 3—5.

АБВЕСТКІ: 1 радок перад тэкстам 4 рублі. 1 радок за тэкстам 2 рублі. 3 безработных за усю абвестку 2 рублі.

Год I. Субота, 7 чэрвеня 1919 г. № 18.

Справы Украіны.

Апошнія рэляцыі польскага генэральнага штабу паведамляюць нас аб тым, што украінцы на ўсем ўсходня-галіцыйскім фронце разьбіты і адступаюць. Палажэньне іх, па польскім рэляцыям, рысуецца як вельмі крытычнае. Ды ян напэўна так і ёсьць. Прыціснутыя з двух бакоў: з аднае стараны — бальшавіцкай Вялікай Расеяй, а з другой—Польшчай—гэтымі адвечнымі ворагамі Украінцаў—украінцы не вытрымалі барацьбы на два фронты, бо на іх напалі у той час, калі Украіна яшчэ не стаяла на цьвёрдых нагах, а хісталася у стораны, не знайшоўшы сярэдзіны паміж Скарападчынай і бальшавізмам.

Каго вінаваціць ў цяперашнім трагічным палажэньні украінскіх спраў?

На гэтае пытаньне дасьць свой цьвёрды адказ гісторыя. Нам—сучасьнікам ўсяго, што дзеецца на сьвеці ў цяперашні час, трудна справядліва ацэніць падзеі. Але ўсё-ж мы навінны так ці інш падайсьці да пытаньня, без прэтэнзы, што высказаны намі пагляд будзе адзіным справядлівым.

Украіна, як і розныя іншыя часткі быўшай Расейскай Імпэрыі, с першых дзён рэвалюцыі дамагалася ад расейскага ураду гарантыі, забязпэчываўшай тую ці іншую яе незалежнасьць.

Перад мінiстэрствам кн. Львова Украіна праз сваіх дэлегатаў дамагалася ад Расеі аўтаноміі. Як раз ў той самы час, як дэлегацыя украінцаў падавала кн. Львову сваю дэкларацыю, падавалі дэкларацыю і дэлегаты ад першага беларускага з'езду. Украінцам і нам—беларусам—кн. Львоў ў адказ на дэкларацыі нічога добрага не сказаў, абецаўся толькі і нам і украінцам передаць дэкларацыі ў нейкі стол, куды ён групіруе ўсе аднальковыя справы. Кн Львоў, мусі быць, глядзеў на нацыянальныя пытаньня, як глядзяць на іх і да апошняга часу многія маскоуцы, што гэта дзела кучкі інтэлігентаў і што розныя народы быўшае Расеі ніякіх аутономій і тым болей незалежнасьці ня хочуць.

Дэклярацыі папалі над сукно і па іх пытаньням не было нічога зроблено.

Такія-ж самыя адносіны да нацыянальных пытаньняў праявіў потым і Керенскі з сваім міністэрствам, у склад катораго, як і ў Львова, увайшлі амаль што адны маскоўцы, каторым пытаньня нацыянальнаго характэра былі далёкімі і рысаваліся ў тым духу, як калісь пісало «Новое Время», вёўшае барацьбу з дамаганьнямі «Инородцевъ».

Тым часам, Украінцы і іншыя народы, не дабіўшыся ад Львова і Керэнскага прызнаньня сваіх праваў, сталі самачынна рабіць з'езды, найбольш—франтавыя, і на гэтых з'ездах праводзіць ў жыцьцё сваі пытаньня. Украінцы адны з першых арганізавалі свае войска, каторое павінна было стаяць на граніцах Аўстры. У гэты час украінцы яшчэ не парывалі сувязі з Расеяй і гатаваліся супольна з Расеяй бараніцца ад агульнага ворага — немцаў і аўстрыйцау.

Бальшавіцкі пэрэварот і хаос, які ім быў вызван у Расеі, прымусіў украінцаў разарваць усякія сувязі з Расеяй і абвесьціць поуную незалежнасьць ад Расеі.

Далейшая гісторыя украінскагэ адраджэньня пайшла не тым шляхам, як гэтага хацелася яго стварыцелям. Нямецкая аккупацыя зрабіла на Украіне пэрэварот і замест Украінскай Рады і іе міністрау паставіла над Украінай гэтмана.

Усе законы аб зямлі, і па іншым справам, былі скасованы. Пачалася рэстаурацыя усяго таго, што вядома пад назвай «стары рэжым», — толькі у Украінскім разьмеры.

Уваскрослі надзеі памешчыкау, больш чужэстранцау, як і у нас на Беларусі, трымаушых народ у няволі. Гэтманшчына пайшла проціў народу і трымалася нямецкім штыкам. Калі-ж гэты штык аслабеу і быў выбіты з рук на Заходнім Фронце, то вядомаму Петлюры нічого не стоіло, падняушы паустаньне скінуць гэтмана, замест каторага стала правіць Украінай так званая «дырэкторыя».

На яе долю выйшла цяжкая задача.

Бальшавікі, вёушыя са Скарападзкім перэгаворы аб граніцах с Украінай, не абвяўшы вайны, без ніякага поваду, адкрылі, ваенныя выступы і сталі хутка захапіваць усходнюю і пауночную Украіну.

Так сама палякі накінуліся на Украінцау у Галіцы.

Тэррыторыя Украіны цяпер заваёвана. Дырэкторыя асталася без войска, без народу і—без Украіны.

Калі верыць у моц ідэй, а не ў моц фізычнай сілы, то можна не вельмі плакаць аб тым, што зрабілася з Украінай. Яна павінна васкрэснуць. Шкада толькі, што некаторыя людзі і нават цэлыя народы да апошняго часу не адмауляюцца навязваць сваю волю суседзям фізычнай сілаю. Але-ж нехай яны не забываюцца, што проціў гэтай фізычнай сілы стаіць яшчэ большая сіла дзэржау Антанты, напісаушых на сваім штандары: «самаазначэньне народу!»

Гэтая вялікая ідэя, падтрымленая вайсковай сілай дзаржау Антанты, заставіць і ворагоу самаазначэньня Украіны і іншых народау, уйняць свой ваенны пыл і раскаяцца у тым, што імі было зроблена, каб загубіць Украіну.

Беларусы, каторыя так сама змагаюцца за сваю незалежнасьць, заусёды будуць на старане Украіны і усех тых, хто нясе страты і церпіць уціск ад сваіх дужэйшых ворагау.

Хай жыве незалежная і непадзельная Украіна!

Лук—ан.

Хто прыезджае у Вільню і мае хоць калішча часу пахваліцца сваімі мястовымі, месьцячковымі ці вясковымі навінамі; хто хоча сам даведацца аб патрэбных яму і грамадзе беларускіх справах і навінах ці дастаць беларускую літэратуру,—ніхай ен будзе ласкау не абмінуць сваю беларускую рэдакцыю.

Мэморыял Беларускага Ураду.

Пану Старшыні Міравой Канфэрэнцыі у Парыжы!

Пад той час, як прынцып самаазначаньня нацыянальнасьцей сьвяткуе пабеду на усенькім сьвеці, —дванадцацімільённы Беларускі Народ, некалі вольны і незалежны, а пасьля паняволены суседзямі і толькі цяпер паўстаўшый дзеля адбудовы сваей нацыянальнай культуры і дзяржаўнасьці, стаіць перад пагрозай новага паняволеньня — яшчэ горшага за калішняе, бо яно суліць яму у дадатку разрыў жывога нацыянальнага арганізму на некалькі часьцін. У гэткі мамэнт яднае законнае прадстаўніцтва Беларускага Народу, Народнае Міністэрства, прызванае да жыцьця народнай воляй, лічыць сваей павіннасьцю зьвярнуцца да вялікіх дзяржаў, апавесьціўшых прынцып нацыянальнага самаазначаньня, з просьбай аб абароні, апіраючыхся не на сілу аружжа, а на свае права на жыцьцё і свабоду.

Праз нейкую дзіўную іронію долі культурны сьвет ведае аб рожных дробных і слабых народах і паддзержывае іх дзяржаўнасьць, — але аб дванадцацімільённым Беларускім народзе, бацькаўшчына каторага у дадатку страшэнна зруйнавана вайной, ня ведае і ня рупіцца нічто..

Граничучы на заходзі з Польшчай, на паўночным заходзі з Літвой і Латвіей, на поўначы і ўсходзі з Маскоўшчынай і на паўдня з Украінай, абшар Беларусі, даходзячы 300.000 квадратных кілометраў, абнімае бывшыя расейскія губэрні Віленскую, Гродзенскую, Менскую, Віцебскую, Магілёўскую, палову Смаленскай, часьць Чарнігаўскай і сумежныя паветы Сувальскай, Ковенскай, Курляндзкай і іншых губэрняў.

Згруба гранічная мяжа Беларусі йдзе гэтак: ад Дзьвінску на поўнач ламаной лініяй да станцыі пры чыгунцы Корсаўка, адтуль на ўсход да Ржэва на Волзе блізка зусім простай лініяй, ад Ржэва граніца йдзе у паўднёва-заходнім кірунку на Бранск і далей па Дзесьне, адтуль на заход крывой лініяй на Грэмяч, Ноўгарад-Северск, Гарадню, усьце Прыпяці і далей уздоўж балот Прыпяці (на паўдня ад іх), Буга і Нарэва да Беластоку. Акружаючы з заходу Беласток і Хорошч, якія знаходзяцца на Беларускай зямлі, граніца паднімаецца на поўнач, захоплівае места Аўгустоў і далей ламаной лініяй ідзе цераз Друскенікі, Эйшышкі, Новыя Трокі, Мусьнікі, Сьвенцяны — да Дзьвінску. Места Вільня стаіць на Беларускай зямлі, і літоўская граніца акружае яго паўкругам радзіуса 20—60 вёрст. На ўсім паказаным абшары беларусы становяць каля 75% насяленьня, жыды становяць тут каля 12%, а рэшта—палякі, вялікарусы, украінцы, літвіны, татары, караімы і іншыя.

Беларусы вядуць свой род ад старых славянскіх плямёнаў Крывічоў, Дрыгвічоў і іншых, каторыя ўжо у IX сталецьці зрабілі пачатак сваей дзержаўнасьці. Ад IX да XШ сталецьцяў гісторыя Беларусі—гэта час цяжкой барацьбы за незалежнасьць з суседнімі рускімі князьствамі, барацьбы за вольны доступ да Балтыцкага мора, з каторым Беларусь зьвязывалі водныя торговыя дарогі —Дзьвіна і Нёман. Гэная барацьба прымусіла беларускія плямёны крэпка еднацца паміж сабой і зрабіць хаурус з Літвой. Ад XШ да другой паловы XVI ст. беларусы разам з літоўскім народам збудавалі магутную дзяржаву, якая найбольш вядома пад імем Вялікага Князьства Літоўскага. Дзякуючы сваей культурнасьці і высокаму развіцьцю грамадзкага жыцьця, беларусы здабылі тутака пануючае палажэньне. Беларуская мова сталася дзяржаўнай мовай па усенькім Вялікім Князьстве Літоўскім, сталася мовай культурных людзей, пакінуўшы па сабе сьляды у вечных памятніках—нялічаным множстве актаў дзяржаўных і цывільнага права, у вядомым на ўсю Эўропу зборніку законаў Вялікага Князьства Літоўскага—„Літоўскім Статуце", які быў напісаны па беларуску і спярша друкаваўся толькі у гэтай мове. Ужо у 1517 гаду беларусы мелі друкаваную Біблію у роднай мове.

У 1569 гаду на сойме у Любліне Літоўска-Беларускае гаспадарства падпісала акт дзяржаўнае уніі (еднасьці) з Польшчай. Паводлуг Люблінскай умовы злучыліся яны у адну фэдэрацыю на аснове поўнай роўнасьці: кожная з іх захавала права мець сваю асобную армію, свае законы, фінансы, суды і мейсцовае упраўленьне, а еднасьць выяўлялася толькі у супольным сойме.

У канцы XVШ сталецьця злучаная Беларуска Літоўска - Польская дзяржава была разьдзелена паміж трох суседак: Аўстрыей, Прусамі і Расеей. Беларусь была цэлком прылучана да Расеі у 1793 гаду паводлуг умовы падпісанай у Гарадні. Гэная умова павінна была забаспечыць Беларусі магчымасьць свабоднага і самабытнага разьвіцьця і тварэньня сваей нацыянальнай культуры На жаль, яна ня была споўнена: расейская дзяржаўная палітыка пайшла па дарозе гвалтаў і нялічанымі агранічэньнямі і рэпрэссыямі: зачыняючы вышэйшыя школы, уціскаючы веру, забараняючы друкаваць кніжкі па беларуску (у 1865 гаду), ужываць народную мову у школе і царкві (1839 года) і гэтак далей—старалася забіць у беларусаў нацыянальнае пачуцьцё і абярнуць іх у маскалёў. На Беларусь углядаліся, як на некалькі губэрняў, аднастайных з маскоўскімі, якімі упраўлялі маскоўскім абычаем — з тэй толькі рожніцай, што тут не дапушчалі ані ценю самаупраўленьня, заведзенага у велікарускіх губэрніях у 1864 гаду. Толькі напярэдадні сусьветнае вайны у часьці Беларусі было заведзена земскае самаупраўленьне, а Віленшчына і Гродзеншчына і тагды асталіся без яго.

Жывучы у страшэнна цяжкіх варунках, пазбаўленыя нацыянальнай школы і царквы, беларусы блізка зусім утрацілі сваю інтэлігэнцыю. Аднак за увесь час маскоўскага панаваньня рабіліся спробы пачаць работу дзеля нацыянальнага адраджэньня беларусаў, робленыя нацыянальна сьвядомымі сынамі Беларус. зямлі. Спробы гэныя зыходзіліся з мамэнтамі узросту дэмакратычнага руху у Расеі і заграніцай: яны станавілі адгалосак Вялікай Французкай Рэвалюцыі, узмацоўваліся у 1830 і 1848 годах, выяўляліся у часе паўстаньня 1863 году, разьвіцьця „народнічэства" у Расеі у 1880-х гадах і урэшці абярнуліся у шырокі массовы народны рух у часе рэвалюцыі 1905 года. У зусім кароткі час беларусы стварылі сваю арыгінальную літэратуру, даўшы багата іменаў слаўных паэтаў, стварылі сваю народную прэссу, многа культурна-прасьветных, грамадзкіх і палітычных арганізацый і гэтак даляй. Цэнтрам беларускай нацыянальнай работы была адвечная сталіца краю—Вільня. Найвышэйшай праявай беларускай нацыянальнай работы была праца над будоўляй сваей незалежнай дэмакратычнай нацыянальнай дзяржавы. Яна разьвярнулася у першыя-ж дні рэвалюцыі у лютым 1917 году. У марцы у Менску адбыўся людны з'езд беларускіх грамадзкіх працаўнікоў, на якім быў заснаваны «Беларускі Нацыянальны Камітэт». Месяца апошняга пасьля заняла «Центральная Рада Беларускіх Арганізацый і Партый», каторая адгэтуль гуртавала каля сябе і кіравала усю беларускую нацыянальную работу. За шэсьць месяцаў рэвалюцыі ідэя адраджэньня і палітычнага самаазначэньня Беларусі усё узмацоўвалася і разьвівалася на чысьленых з'ездах, мітынгах і сходках. Пасьля трэйцяе сэссыі «Центральнае Рады Беларускіх Арганізацый і Партый» у кастрычніку 1917 года ясна выявілася патрэба стварыць дзяржаўна-праўную установу, якая узяла-бы у свае рукі уласьць, і палажыць аснову Беларускай Народнай Рэспубліцэ. Дзеля гэтага былі скліканы армейскія з'езды на усіх фронтах: заходнім у Менску (18 -24 кастрычніка), паўночным у Віцебску (15—20 лістапада), румынскім у Одэссі (3—8 сьнежня), паўдзенна-заходнім у Кіеве; два з'езды беларусаў-беженцаў у Маскве і адзін у Менску; з'езды вычыцялёў і розных грамадзкіх арганізацый у Смаленску, Віцебску, Полацку і іншых местах. Рэзультатам гэтых з'ездаў было заснаваньне „Вялікай Беларускай Рады" і „Беларускай Цэнтральнай Вайсковай Рады", а также скліканьне Усебеларускаго З'езду з установчымі функцыямі у Менску 18 сьнежня 1917 году.

Усебеларускі З'езд быў найбольш поўным і сур'ёзным выяўленьнем волі Беларускага народу, раўнуючы да такога-ж выяўленьня волі другімі народамі бышае Расеі. На з'езд прыехалі дэпутаты ад валасных (сялянскіх) земств, і камітэтаў з усяе этнаграфічнае Беларусі, ад павятовых і губэрскіх земств, мястовых самаупраўленьняў работніцкіх арганізацый, ваенных з усіх фронтаў і тылу арміі, бежанскіх саюзаў і камітэтаў, копэратываў, прафэсыянальных і іншых саюзаў Беларусі, усіх палітычных партый—разам 1167 дэпутатаў з правам пастанаўляючага голасу і 705—дарадчага. З'езд, выяўляючы сувэрэнную волю Беларускаго народу, пастановай 31 сьнежня 1917 году устанавіў рэспубліканскі дэмакратычны лад у этнаграфічных межах Беларускае зямлі і выбраў найвышэйшую уладу Беларусі: Раду Усебеларускаго З'езду, якая у свой чарод пасьля аддала спаўняючую уласьць у старонцы Радзе Народных Міністраў. Пасьля прычыньця гэтых пастаноў прадстаўнікі большавіцкай уласьці у Менску, карыстаючы з таго, што пад той час тамака ня было беларускаго войска, аружнай сілай разагналі З'езд. Ня гледзячы на гэта, Рада прыступіла да выпаўненьня узложаных на яе абавязкаў і, паміж ін-

кага народу здабыць дзяржаўную незалежнасьць.

Нават Савецкі Урад быў прымушаны аб'явіць незалежнасьць Беларусі пасьля яе заняцьця: маніфэстам з 1 студня 1919 году, выданым савецкай уладай, Беларусь аб'яўлена незалежнай Савецкай Рэспублікай у фэдэрацыйнай сувязі з Савецкай Расеей. Аднак, аднабокая развязка пытаньня аб прымусовасьці фэдэрацыі Беларусі з Расейскай Савецкай Рэспублікай і заведзеньне у межах Беларускай Народнай Рэспублікі савецкай сыстэмы упраўленьня па прыказу з Масквы раўназначны нарушэньню суверэнных праваў Беларускага народу. Справа аб долі дванадцаці-мільённага Беларускага народу, зусім ясна выявіўшага сваё жаданьне незалежнасьці, ня можа быць аддадзена на разьвязку Маскоўскаму ураду, ня можа лічыцца унутранай справай Расеі. Дзеля забезпечэньня Беларускаму народу незалежнасьці патрэбны *міжнародныя гарантыі*. З гэтае прычыны Беларускі урад у асобе Рады Міністраў Беларускай Народнай Рэспублікі просіць развязаць на Мірнай Канфэрэнцыі беларускае пытаньне ва усей яго шырыні і даць Беларускаму народу помач у яго дзяржаўным будаўніцтве у этнаграфічна-гістарычных межах, а также дапусьціць на Канфэрэнцыю дэлегатаў Беларускай Народнай Рэспублікі дзеля абароны інтэрэсаў Беларускага народу і дачы патрэбных інфармацый.

Старшыня Рады Міністраў і Міністэр Заграничных Спраў: *Ант. Луцкевіч.*

Дзяржаўны Пісар: *Лявон Заяц.*

Горадня, 22 студзеня 1919 году.

Яшчэ аб каапэрацыі.

Даўно і з праўдзівай нецярплівасьцю чакаем на развязаньне пытаньня аб беларускай каапэрацыі, бо ў данны мамэнт, калі «адзін у полі ня ваяка», адзін чалавек, адна жонка з вялікшым толькі клопатам, з вялікшымі ахфярамі можа што-сь дабыць для свайго дому!

Для гэтага я з вялікім зацікавеньнем схапіла стацьцю В. Останковіча аб каапэрацыі, і—о Боже! якое ж разачараваньне!! вельмі разумныя словы аб тэорыі каапэрацыі наагул, абстракцыйныя ідэі аб тым, што павінна і чаго не павінна быць, але чаго-сь канкрэтнага, карыстнага для данага часу— ані крышэчку!

Усё, што В. О. там піша аб здабываньні праз каапэрацыю, без спрэчкі вельмі разумна, вельмі пекна, але—на разе—зашырока, задалёка, бо нам трэба помачы хуткай, і ў цяжкіх нашых эканамічных варунках ня можам жа мы спакойна чакаць, калі яшчэ там нашая каапэрацыя „разкачаецца" сама дабываць усё тое, што нам патрэбна от цяпер, зараз, у данны трудны і цяжкі час..

Даруйце, але пры гэтым мімаволі мне прыходзіць у думку як там у Манджурыі, у самы разгар вайны, калі Курапаткін клапатаў аб аўсе і сене для войск, хто-сь унёс праект—штоб таней было, хоць міліёны нялічоныя кідаліся на вецяр—заараць споры кавалак манджурскай зямлі і засеяць аўсом ці ячмянём! — Так сама і камуністы расейскія, каторыя ня маглі нам даць хлеба, вельмі пекна пісалі аб тым, што трэба залажыць, да прыкладу, адзін вялізны каапэратыў сельска-гаспадарскі, другі—прамысловы, трэцьці гандлёвы і штоб, апрача тых комуністычных каапэратываў, ніякіх іншых ня было...

Зашырокія ці завысокія мэты наагул у практыцы шкадлівы, і найляпей ў тым кірунку ёсьць трыманьне сябе у рамках магчымасьці.

Для гэтага слаўны Шопэнгауэр, хоць жонкі наагул ня вельмі шанаваў, але аб іх кажа, што ня дрэнна у практычным жыцьцю пытаць жонак, як гэта ў даўныя часы чынілі навет ваякі гэрманскія, бо мужчына у такім разе нярэдка шукаў ў воблаках таго, што ляжыць пад самым яго носам, між тым як розум жонкі далёка ня забегае, але ў справах жыцьцявых яна заўсёды хутчэй ад мужчыны знойдзець тое, што патрэбна.

Ось і мне здаецца, што цяпер, калі так трудна жывецца, калі проста ня ведаем, адкуль дабыць найпатрэбнейшыя рэчы, цяпер, доўга ня адкладаючы, трэба залажыць гэтую каапэрацыю, хоць бы з па чатку скромную. Ня можна-ж кожнаму з нас паехаць на вёску альбо у Гарадненшчыну, дзе збожжа замест 250—250 р., як у нас, быццам каштуе только 25—50 р., ня можа так сама кожны з нас ехаць да лясу ці да тарфянікаў, абы шукаць на зіму дроў ці торфу; але для каапэрацыі тое зусім ня вельмі трудна, быдз-б толькі людзі пачцівыя—ня злодзеі—і—грошы! Людзі ў маладой адроджанай беларускай грамадзе, напэўна, будуць, трэба толькі капіталу! Міліёнаў, разумеецца, адразу дастаць ня можна, бо багатых між нас няма, але ці прыказка ня кажа: „са сьвету па нітцы голаму сарочка?" Ну, і давайце злажыць на пачатак па 5—10—20 р. з сябра—дый збярэцца колькі тысячаў на пачын, на першы голад. Ці ў надзеі атрымаць прадукты па людскай цане кожны з нас ня аддасьць навет з вялікай радасьцю 10—20—100 р., бо з ліхвай іх атрымаецъ назад, калі ўжо за збожжа, за масла, тварог ці яйкі будзе плаціць далёка таней чымсьці у крамах ці на базары.

Вельмі вострае для кожнага з нас пытаньне аб тапліве на зіму праз каапэрацыю можа быць *развязана* бяз вялікага труду: трэба добра падлічыць, колькі сажнёў дроў, колькі пудоў торфу жадаець атрымаць кожны з сябраў беларускае каапэрацыі і пачаць клапаціцца аб дазваленьню загатовіць і прывезьці загадзя тыя дровы і г. д. Часьць жа грошаў, каторыя на тое будуць патрэбны, з сябраў можна ўзяць наперад і, верьце мне, ніхто ня пашкадуе тых грошаў, бо хто-ж з нас ня будзе шчасьлівы запэўніць сабе добрыя дровы добры торф?

Апрача таго, каапэрацыя магла-б ўвайсьці у зносіны с польска-амерыканскай апрвізацыйнай камісіяй і праз яе для сябраў сваіх выпісаць, на першую пару мыла, па шпульцы чорных і белых ніцяў да шыцьця, па фунце баваўны на паньчохі па 10 мэтраў матэрыялу на бялізну (дзеля кожнай душы у доме сябра) па 3—6 мэтраў воўнянага матерыялу на касьцюм ці вопратку, па пары ботаў і паўботаў дый па пары калошаў.

У Амэрыцы усяго многа і мы просім тое нам ня падараваць, але прадаць за праўдзівую цэну.

А. Р.

Ад Канцэлярыі Рады Міністраў Беларускае Народнае Рэспублікі абвэшчаецца:

Польская акупацыйная ўлада на тэрыторыі Беларускай Народнай Рэспублікі, тэрорызуючы мясцовае беларускае насяленьне зсываюць розныя самачынныя і незаконныя сходы і пасылаюць у Варшаву самазваныя дэлегацыі з рэзалюцыямі як-бы ад імя Беларускага народу аб прылучэньні Беларусі да Польшчы. Так напрыклад у нумэры 9-тым ад 31 сакавіка ў варшаўскай газэце „Kurjer Poniedziałkowy Poświąteczny" надрукована гэтакая заметка: „Прыбыцьце беларускай дэлегацыі. Прыбыла ў Варшаву дэлегацыя з Горадня і уручыла Старшыне міністраў мэморыол беларускага народу, што жадае прылучэньня Беларусі да Польшчы".

Рада Міністраў Беларускай Народнай Рэспублікі працуючая ў поўным кантакце з усімі беларускімі арганізацыямі, у тым ліку з Гарадзенскімі, заяўляе, што памянёная ў названай газэце дэлегацыя самозванна выступае ад імя беларускага народу.

Ад імя беларускага народу мае права гаварыць толькі Беларускі Урад—Рада Міністраў Беларускае Народнае Рэспублікі, апіраючая усю сваю уладу на пастановах першага ўсебеларускага зьезду.

З газэт.

Калчак і Антанта.

На пасяджэньні мірнай канферэнцыі у Парыжу, на каторым разгледаліся толькі расейскія справы, звярнула увагу француская прэса.

Газэта «Le Matin» праяўляе асабліва спагадныя стасункі да Расеі, паказваючы на адмірала Калчака, як на будучага кіраўніка. Яшчэ за некалькі дзён да гэтага пасяджэньня канфэрэнцыі, на страніцы гэтай газэты з'явілася адозва В. Бурцэва, вядомага соцыялісты-народніка пад загалоўкам:

«Або Калчак або Ленін»

Бурцэў заяўляе:

«Пасьля цяжкіх мук, удач, няўдач, абмылак, Сібірскі Урад адмірала Калчака, узыйшоўшы на правільную дарогу, патрапіў сабраць навакол сябе вялікую рэальную сілу. Ён мае арганізацыю і армію. У цяперашні мамэнт ён ідзе да пабеды да пабеды».

«Урад у Расеі цяпер знаходзіцца у крэпкіх і здольных руках.

шым, паслала дэлегатаў ад Беларусі на мірныя перагаворы у Бярэсьце, куды яны афіцыяльна дапушчаны ня былі.

Лінія ваеннага фронту, якая устанавілася на усходзе у верасьні 1915 гаду, разьдзяліла Беларусь на дзьве часьці. Пры гэтым у межах акупацыі апынулася уся Городзеншчына, вялікшая частка Віленшчыны і невялікі кавалачак Меншчыны. Тут Беларускі рух выявіўся перш за ўсё у шырокай культурнай рабоці, ладзючы сецьць беларускіх народных школ замест эвакуіраваных расейскіх, адкрываючы вучыцяльскія сэмінарыі, друкуючы беларускія кніжкі для навукі у школах, арганізовываючы беларускія культурныя установы і таварыствы. Разам з тым, ня гледзячы на суровыя забароны нямецкае уласьці, разьвівалася і беларуская палітычная работа, на якой зыходзіліся дэмакратычныя групы усіх нацыянальнасьцей краю, — глаўным чынам у старым гістарычным цэнтры краю —Вільні. 25—26 студзеня 1918 году беларусам з вялікім трудам удалося склікаць у Вільні нацыянальную канфэрэнцыю, на якой былі прадстаўнікі акупіраванай у 1915 гаду часьці Беларусі (Віленшчыны, Городзеншчыны і часьці Меншчыны). Канфэрэнцыя выказалася за адбудову незалежнай фэдэрацыйнай Беларуска-Літоўскай дзяржавы, абьеднанай з незалежнай Латвіей, прызываючы да еднасьці і заакопную усходнюю Беларусь, аб долі і палажэньні каторай нямецкія уласьці не прапускалі у Вільню ніякіх вестак. Канфэрэнцыя выбрала такжа найвышэйшую беларускую нацыянальную установу для зямель старой нямецкай акупацыі — Беларускую Раду, каторай наказала супольна з літоўскім нацыянальным прадстаўніцтвам і нацыянальнымі меншасьцямі падгатаваць скліканьне установчага сойму.

Гэтак у абедзьвюх часьцях разрэзаннай ваенным фронтам Беларусі адначасна развівалася і узмацоўвалася ідэя стварэньня незалежнае дзяржавы. А пад той час нямецкія прадстаўнікі умаўляліся у Бярэсьці з прадстаўнікамі расейскага савецкага ураду аб паняволеньні і разьдзелі паміж ваюючымі старонкамі абрабаванай і зруйнаванай вайной Беларускай зямлі...

Паводлуг Берасьцейскае умовы Беларусь, каторая мае доступ да мора глаўным чынам цераз Лібаўскі порт, бо з ім яна ад вякоў зьвязана сыстэмай дарог, аказалася зусім адрэзанай ад марскога узьбярэжжа, што павінна было у самай аснове забіць яе самабытнае эканаміцкае жыцьцё, аддаўшы Беларусь у поўную эканамiцкую залежнасьць ад Вялікарасеі. Яшчэ раней умова, зробленая паміж Нямеччынай і Украінай, аддала апошняй дзесяць беларускіх паўдзённых паветаў (Магілёўскай, Чарнігаўскай, Менскай і Городзенскай губэрній). Каліж нямецкая акупацыя пасунулася далей на усход, дык і Усходняя Беларусь аказалася яшчэ раз разрэзанай, бо усходнія акраіны яе асталіся у руках Расеі, а цэнтральнай часьці ле было суджана карміць вялізарную нямецкую армію, якая вывозіла з занятых зямель усё, што мело мало-колечы цану, агулам на многа мільёнаў рублёў.

Заняцьця нямецкім войскам Менску, дзе знаходзілася цэнтральная установа беларускай дзяржаўнай уласьці, прыняўшай пад той час імя Рады Беларускай Народнай Рэспублікі, дало магчымасьць бела[...] старой і новай акупацыі зыйсьціся разам і згаварыцца пасьля трохгадовага перарыву усялякіх зносін. У канцы марца 1918 году у Менск прыехала дэлегацыя Беларускае Рады з Вільні, якая і прыняла учасьце у гістарычным засяданьні Рады Рэспублікі 24—25 марца. Рэзультатам злучэньня прадстаўніцтва усходняй і заходняй Беларусі было апавешчэньне незалежнасьці Беларускай Народнай Рэспублікі і выданьня акту, у каторым паміж іншым гаварылася:

„Мы, Рада Беларускай Народнай Рэспублікі, скідаем з роднага краю апошняе ярмо дзяржаўнай залежнасьці, якое гвалтам накінулі расейскія цары на наш вольны і незалежны край. Ад гэтага часу Беларуская Народная Рэспубліка абвяшчаецца вольнай і незалежнай дзяржавай. Самі народы Беларусі у асобе свайго Устаноўчага Сойму настановяць аб будучых дзяржаўных зьвязях Беларусі.

На моцы гэтага трацяць сілу усе старыя дзяржаўныя зьвязі, якія далі магчымасьць чужому ураду падпісаць і за Беларусь трактат у Бярэсьці, што забівае на сьмерць Беларускі народ, дзелючы зямлю яго на часткі. На моцы гэтага урад Беларускай Рэспублікі мае увайсьці у адносіны з зацікаўленымі старанамі, прапануючы ім перагледзіць тую часьціну Берасьцейскага трактату, якая датычыць Беларусі, і падпісаць міравую умову з усімі ваеваўшымі дзяржавамі.

„Беларуская Народная Рэспубліка павінна абняць усе зямлі, дзе жыве і мае лічэбную перавагу Беларускі народ, а ласьне: Магілёўшчыну, беларускія часьці Меншчыны, Городзеншчыны, (з Горадняй, Беластокам і інш.), Віленшчыны, Віцебшчыны, Смаленшчыны, Чарнігаўшчыны і сумежныя часьці суседніх губэрній, засялёныя беларусамі.

„Беларуская Народная Рэспубліка пацьверджывае усе тыя правы і вольнасьці грамадзян і народаў Беларусі, якія абвешчаны Устаноўнай Граматай ад 9 сакавіка 1918 году.

„Абвешчаючы аб незалежнасьці Беларускай Народнай Рэспублікі, Рада яе пакладае свае надзеі на тое, што усе любячыя волю народы дапамогуць Беларускаму народу у поўнай меры здзейсьніць яго палітычна-дзяржаўныя ідэалы“.

Гэты акт быў разасланы урадам усіх вялікіх дзяржаў; аднак варункі, у якіх прыходзілася жыць беларусам пад нямецкай акупацыяй, не даюць пэўнасьці, што ён дайшоў да усіх. Справа у тым, што акупанты у адносінах да беларускага дзяржаўнага будаўніцтва занялі ад першых дзён акупацыі зусім варожае становішча. Пасьля уваходу да Менску акупацыйныя уласьці аружнай сілай захапілі беларускія дзяржаўныя грошы і гэтых грошы назад не вярнулі. Каліж акт 25 марца быў пададзен нямецкаму ураду, апошні у афіцыяльным адказе заявіу, што згодна з Берасьцейкай умовай, пытаньне аб Беларусі ён лічыць унутранай справай Расеі і радзіць беларускаму ураду дайсьці угоды з бальшавіцкім урадам. Сваю лойяльнасьць у адносінах да савецкага ураду Расеі нямецкі урад давёу да таго, што за 9 месяцау акупацыі зусім не давау беларускаму ураду арганізовываць край, не дапускаючы свабоды руху, не даючы карыстацца почтай, тэлеграфам, тэлефонамі і г. д., арыштовываючы камісарау, якія памыкаліся арганізовываць народныя беларускія аружныя сілы. Усё упрауленьне Беларусью аставалася у нямецкіх руках. Каліж нямецкія войскі былі прымушаны пакінуць Беларусь, яны ня толькі адмовіліся аддаць цывільнае упрауленьне краем у рукі краёвых арганізацый, але і не дапусьцілі арганізацыі краёвай міліцыі дзеля абароны народу ад анархіі, нямінучай у мамэнт адходу акупанту пры поўнай неарганізованасьці насяленьня.

Тое, што было зроблена немцамі у Усходняй Беларусі і у Менску, паутарылася і у заходняй часьці яе — за лініяй старога фронту. Немцы і тут не далі арганізаваць беларускіх аружных сіл — апоры усялякае уласьці. А у тым-жа самым часе яны падгатаўлялі захват беларускіх зямель з Вільняй, Горадняй, Беластокам суседняй Польшчай: зусім адкрыта, бяз ніякіх прашкод з нямецкага боку, арганізовываліся і збройліся па усім краю польскія легіоны, замяняушыя нямецкую акупацыю і тэрорызуючыя тутэйшае насяленьне.

Наагул, з боку Польшчы беларусам грозіць самая сур'ёзная небаспека. Справа у тым, што „вышэйшыя“ станы у Беларусі паны земляуласьнікі і мястовая буржуазія — дауно зусім спольшчаны. Вось, гэныя элемэнты, здрадзіўшыя свой народ, карыстаючы з паддзержкі пераважнай часьці каталіцкага духавенства, усімі сіламі стараюцца прылучыць Беларусь да Польшчы. Дзеля гэтага, не саромеючыся нават духоунага гвалту у касьцелі, яны стараюцца спольшчыць беларускіх сялян,—глауным чынам беларусау-католікоу, лік каторых даходзіць больш чым 2 мільёнау. Каталіцкі касьцёл у Беларусі аб'яулены польскім нацыянальным касьцёлам, а усе каталікі — палякамі. Каталіцкае духавенства прамауляе да народу з амбоны бадай выключна па польску. Ксяндзы адмауляюцца спавядаць і вучыць беларускіх дзяцей адное веры у іх роднай мове беларускай. Яны грозяць касьцельнымі карамі бацьком, дзеці каторых будуць вучыцца у беларускіх школах. Такая работа йдзе глауным чынам у заходняй Беларусі, гдзе каталікоу больш, асабліва-ж па мястох— у Вільні, Горадні, Беластоку і інш. Даводзячы сваіх правоу на заходнюю Беларусь, палякі пазываюцца на статыстыку, каторая рабілася пад той час, калі вялікшая частка беларускага праваслаунага насяленьня городзеншчыны і віленшчыны лікам больш за мільён душ знаходзілася у цэнтральнай Расеі, куды яе былі гвалтам высялілі пры адходзе расейскіх войск у 1915 гаду, а астаушыяся на месцы беларусы-каталікі пераварачываліся ксяндзамі у палякоу.

Гэткае палажэньне злажылася для Беларусі і Беларускага народу за час нямецкай аккупацыі. Край зусім неарганізаваны. Мясцовыя сілы, прынімаўшыя чыннае учасьце у дзяржаўным будауніцтве, былі прымушаны пакінуць родны край з прычыны прыходу большавікоу. Культурна-нацыянальнае жыцьцё зруйнована. А прыход бальшэвіцкае уласьці, чужой для беларусау і па нацыянальнасьці, і па духу, суліць новую руіну, эканаміцкі разлад і голад...

З прычын незалежных ад [...]го варункоу Беларускі народ ня меу магчымасьці аружнай сілай абараніць сваю незалежнасьць. Дзеля гэтага беларусы усе свае надзеі ускладаюць не на сілу, а на свае права і зварачываюцца да Мірнай Канфэрэнцыі, заклікаючы яе паддзержаць зусім законнае жаданьне Беларус-

«Ад Урада, каторага ён з'яўляецца галавой і ад сябе Калчак заявіў, што Устаноўчы Сойм будзе сазваны пры першай магчымасьці і што с цяперашняга часу пастановы усіх дзяржаўных пытаньняў будуць залежаць ад гэтага Сойму.

Дзеля хутчэйшаго асвабаджэньня Расеі патрабуецца ня толькі унутрэнная дапамога. Бурцеў прызывае быўшых саюзнікаў Расеі прызнаць як можна хутчэй Урад адмірала Калчака і прылучыцца да яго барацьбы з бальшавізьмам».

Пытаньню гэтаму аб прызнаньні «Le Matin» пасьвячае рэдакціонны артыкул с характэрным загалоўкам: Саюзнікі крыху позна падумываюць аб прызнаньні адмірала Калчака».

Газэта бярэ вывад с таго, што Омскаму Ураду на чале с Калчакам, абязпечана прызнаньне са староны усіх сіл, каторыя вядуць барацьбу з Савецкай Расеяй: фінляндцы, маючыя невялікую армію, каторая складаецца часьцю з рускіх—у 38 кілометрах ад Петраграда; эстонцы, са сваімі 25 ці 30 тысячмі людзей, каторыя ідуць на сталіцу с паўднёва-заходняй стараны; войска, каторае ідзе з Архангельска і авангарды каторага прайшлі к поўдню больш як на 200 кілометраў; атрады Денікіна, каторыя наносяць бальшавікам балючыя удары з Прэдкаўказа «усе гэтыя сілы раздзелены меж сабой і стаяць адзін ад другога далёка, але маюць тое агульнае, што прызнаюць наўперад будучы Урад Калчака над Расеяй».

«У Варшаве Калчак мае сваіх прэдстаўнікаў, каторыя вядуць перагаворы аб будучай згодзе між палякамі і рускімі.

Нарэкаючы на палітыку саюзнікаў у стасунку да Расеі, каторая увесь час ідзе пад націскам няпэўных вестак, парыжская газэта характэрызуець падставовыя кірункі гэтай палітыкі, ды яшчэ ня можна не звярнуць увагі на вельмі вострыадзыў саюзніцы аб англійскім напрямку:

«Французкая палітыка была неяснай і пазбаўленая незалежнасьці; ангельская палітыка уважна сьлядзіла за тым, каб атрымаць карысьць з усіх матэрыяльных пераваг, каторыя аткрывалі перад ёй варункі».

Бачучы у Расеі будучую сілу, каторая ляжэ цяжкай гірай на вагу міжнароднай палітыкі, «Le Matin» перасцерагаець саюзнікаў, напамінаючы ім, што месяц таму назад Калчак заявіў: «з гэтаго часу я магу абыйсьціся і без чужаземнай помачы».

«Калчаку хочуць паставіць варункі для прызнаньня яго — піша газэта. — Хай саюзнікі будуць асьцярожны. Калі Калчак будзе ужо у Маскве, то ён будзе рабіць тое, што яму будзе патрэбным, а ня тое, што яму прадыктуюць Саюзнікі».

Сын і маці.

— Мамка, мамка! Што так плачаш?
І крыжамі небо значыш.
Ці-ж баішся вельмі неба?
То-ж яно дае нам хлеба!

— Бачыш, сынку: цёмна хмара
Залегла як злая мара,
Градам выбье наша збожа,
Хлеб паводкаю зніштожа.

— Мамка, мамка! ўжо мінула
Чорна хмара й не чапнула
Нашу хату і збажынку,
А ты плачаш без упынку...

Янка Купала.

БОЯЗНА.

У цяжкім змаганьні с цёмнаю сілай,
Гдзе шмат мазольнай работы;
Добрыя людзі вестачкай мілай
Нам паддавалі ахвоты.
І часам слоўца адно, другое,
Сказано добра у пору,
Падніме духа, адгоніць злое
І якбы зверне с плеч гору.
Але і з верай моцнай і правай
Ніхто прапасьці ня можа,
І нашай чыстай і пэўнай справе
Сам Бог напэўне паможа.
Адна гэч толькі у гэтай рабоце
Варта давраўды увагі,
Каб нам пры нашай добрай ахвоце
Ды ні забракла адвагі.

Каб як расьлінка ў зелені дзікай,
Мы так без сонца не шчэзлі,
Ды гэтак з думкі надта вялікай
Хаця-б на печ не палезьлі.

Стары Улас.

* * *

Калі часам табе сэрцэ ные, баліць
У захочэш свой боль прад кім выліць ў жальбе,
Дык вось, брат малады, я тут раду падам
Да каго-бы ў той час ды звярнуцца табе...

Сярод поля—ці гдзе там—пад быстрай ракой
Сабе камень вялікі халодны знайдзі,
І гарачай сваёй маладой галавой
С сэрцэм змучаным ты да яго прыпадзі

У усё ты яму шчыра, сьмела кажы,
Падзяліся усім сваім болем—жудой,
Усю балесьць свайго сэрца прад ім ты злажы
І пры гэтым скрапі брылянцістай сьлязой.

Ад гарачай сьлязы камень стан цяплець,
У лучах сонца атсьвецяцца сьлёзы твае;
Пад іх вотблеск ў душы ураз стане сьвятлець,
Уся сумнасьць жуды атхлыне ад яе.

І адыйдзеш ты з лёгкай, спакойнай душой...
Сьмела!... Камень ня высьмее болю твайго...
А ўспануе нядоля ізноў над табой—
Да наверніка сьмела вярніся свайго.

Да людзей?... О, ніколі ня йдзі да людзей,
Бо ня змогуць яны тваіх сьлёз зразумець;
Ат халодных каменьняў іх сэрцы цьвярдзей,—
Ні сьлязой, ні жальбой іх табе не сагрэць!

Янка Купала.

Як дзед з бабай боб садзіў.

(*Народная байка*).

Бабулька Юлька, дзед Злоб пасадзілі боб пад зэдлікам у гаршчочку.

Боб рос-рос, ўсю хату трос, як ігалачку. Боб рос-рос, прабіў наскрозь, бы вострыкол, тапчан і стол. Боб рос-рос, вяршыной трос, праз столь прайшоў, да даху дайшоў. Раптам—трах!—прабіў і дах.

Грукат-стукат: боб расьце, у верх ідзе. Зямля дрыжыць, аж пыл стаіць. Зьвяры і людзі, што то будзе? На ўсе староны боб зялёны: над зямлёю, над вадою; над гарамі, над марамі. Усюль галіны раскідае, сабой сонцо затуляе.

Боб рос-рос і дарос аж да нябёс. Пусьціў ён цьвет на ўвесь сьвет. Пусьціў струкі на усе бакі. Кожны струк с хату. Кожны боб—з лапату.

І вось, якраз, у добры час высьпеў боб. Дзед Злоб, бабулька Юлька як бы у раю ад такога ураджаю:

— Можна жыць, ні тужыць; ўвесь сьвет карміць і Бога хваліць.

Дзед рады. Баба рада. Бяруцца у бокі ды у скокі. Давай сьпеваць і боб той жаць.

Жалі дзень, жалі два, і тры і чатыры і пяць. Вялік бабовы пень, німа канца, хоць ты плач! А сілы старэнькія, ні маладзенькія — слабенькія.

— Мусіць трэба пайсьці на небо, прасіць падмогу у самога Бога. Ніхай анёлы, па Божай волі, працуюць,—ні гультуюць. — Так кажа дзед. А баба у сьлед хваліць мужа за розум дужы.

— Лезь, каток, у мяшок! -кажа дзядулька да бабкі Юлькі.

Пасадзіў у мяшок. Губамі згроб, зубамі мех трымае, рукамі махае ды на верх палезае, бо лазіць трэба аж да неба. У дзеда спрыту многа, ён хутка ідзець да Бога. Ужо за воблакі вышэй. Ужо да сонейка бліжэй.

Боб ні гнецца, ні трасецца. А баба-жвава, вельмі цікава, сама ні знае—у дзеда пытае:

— Ці высока? Ці далёка? Ці зараз будзем? Ці ні зблудзем?

А дзед маўчыць, ні можа гаварыць, бо мех дзяржыць ён зубамі, не рукамі.

А баба—жвава занадта цікава—ні дае супакою.

— Ці ты ўжо перамог? кажы, дзе Бог? Ці ты ўжо паразумнеў, чаму ты анямеў? Што за ліха, чаму ты ціхі?

— „Г-м-м" — дзед кажа, але рта ні разьвяжа, бо губа занята і зубы заняты—мех трымае.

А з меха баба яго лае, ні толькі лае, ды навет кусае:

— Ты сякі, ты такі!—і рвець яго за бакі.

— «Па»—крыкнуў дзед, ні кончыў—«чэкай!» ааж ай-ай-ай: грукат, стукат, гром, садом і з бабай мех, як той арэх, у ніз ляціць. А дзед крычыць:

— Пастой! пастой! у вір галавой!

Баба паляцела аж на зямлю і вывіхнула сабе нагу. Дзеду нудна стало без бабы, заславаўся: «эх ты, жаба!» «Вот жа ж,—міла ці ні міла,—кашу еш, як наварыла! Сьцеражысь! скачу у ніз».

Трэск: стук, дзед аб сук разбіў глуз—астаўся гуз. Лоб ацьвярдзеў, бок акруглеў, барада скалмацілася, рука спартачылася. Ні есьць, ні пьець, да бабы ні ідзець. Злуецца, трасецца. Яму здаецца, канец сьвету на старыя леты.

— А ўсё бабская цікавасьць, язычлівасьць і жвавасьць ва усім вінавата. Злітуйся нябёсны Тата!—дзед бурчыць, гурчыць, а тым часам штось зашумело: пчала наляцела. Торк і торк, порк і порк, а боб—хлоп! гоп! Кульгіц! і—паў ніц... Певень па ім прайшоў і нагой размалоў.

Ад боба ні осталося ні гугу! — далі пан, ні маню!

Зьмітрок Бядуля.

АПОШНІЯ НАВІНЫ.

— Пасыпаліся пратэсты па новаду прызнаньня ураду Калчака. Першы пратэстуе Керэнскі, а за ім Сазоноу і іншыя.

— На фронце Калчака бальшавіком пашанцавала узяць назад Бугульму і Бугуруслан.

— Нямецкі урад назначыу генэрала Отто фон Бэллова глаунакамандуючым над нямецкімі войскамі на Усходзе.

— Ллойд Джордж высказауся у Амьен, што калі Немцы не падпішуць мірнага трактата у Вэрсалі, дык зроблена гэта будзе у Бэрліне.

— У Львоу прыбыла украінская дэлегацыя дзеля перагавораў аб замірэньні.

— Немцы гатовяцца да абароны калі, пасьля непадпісаньня трактата, Антанта уступіць у глыб Нямеччыны

— Рада чатырох у Вэрсалі пачала разгледаць контрпраект трактата са стараны немцау.

— У Амэрыцы сэнатар Нью запрапанавау уввясьці праект устава проціу пашырэньня бальшавізма. Паводлуг устава забаронена насіць чырвоныя і чорныя прапоры, гаварыць на мітынгах проціу гасударства ды пашыраць бальшавіцкія газэты і брашуры.

У Вільні.

Арышт, за тое, што беларус.

5 мая тут у Вільні была зроблена нейкая аблава на манер як немцы у Менску рабілі. Пад час гэтай аблавы ішоў у рэдакцыю нашай газэты карэспандэнт. Два разы яго затрымлівалі па дарозе, але калі паказаў дакумэнт, то прапускалі, за трэцім разам на Вялікай вул. спыталіся куды ідзе і калі адказаў што ідзе у рэдакцыю «Беларускай думкі», то ужо і дакумэнт яго ні памог. Зараз арыштавалі, як злачынца, для праверкі дакумэнтаў. Замест правераць дакумэнт, сталі рабіць обыск. Павывварачывалі усе кішані, падаставалі усе паперкі патрэбныя і ні патрэбныя. Самы першы дакумэнт папауся у іхнія рукі гэта быў Пратакол селян Мядзьведзеўскай валасьці у каторым яны просяць земства, аб аткрыцьці у іх Беларускіх школ, ды яшчэ пратэстуюць проціў апекі над сёлянскімі школамі польскага шовініста абываталя Сіняўскай вол. пана Свенціцкаго. Пасьля яшчэ, пракантраляваўшы усю карэспандэнцыю у газэту, сталі страшыць, што пасадзяць, але падзержаўшы гадзіны дзьве выпусьцілі.

Гэтак акупацыйныя уласьці працуюць для ідэі уніі, роўнасьці, вольнасьці і згоды! Гэтак сабе з'едньваць прыхільнікаў на будучы Устаноўчы Сойм.

Поўнае насьлядаваньне немцаў, але толькі без іх парадка і толку!

Беларускі тэатр.

У Вільні сарганізавалася пад кіраўніцтвам вядомых беларускіх артыстоў Ждановіча і Алехновіча драматычная трупа, у склад каторай увайшлі як тутэйшыя так і прыезжыя сцэнічныя сілы.

Як мы чулі, першы спэктакль адбудзецца у нядзелю 8 мая у гарадзкой залі.

Беларуская нарада.

7 і 8 чэрвеня ў Вільні мае быць Беларуская нарада, на каторую зьбяруцца некаторыя беларускія дзеячы з розных месц Гародзеншчыны і Віленшчыны.

Будуць разглядацца розныя пытаньні цяперашняга мамэнту, як напрыклад: народная асьвета, падмога зьнішчаным вайной гаспадаркам і наагул уцекачом, зварот у Бацькаўшчыну ўцекачоў, арганізацыя беларускага войска, беларускае выдавецтва і асаблівa школьнае бел. выдавецтва.

Хатні арышт у Вільні.

5 чэрвеня Вільня, відаць, за якуюсь сваю вялікую віну, была арыштавана хатнім арыштам: тых што выходзілі або вараочаліся дамоў паліцыя задзержывала на вуліцы і ня пушчала ісьці, часта ня пушчалі ісьці ні назад, ні уперад. Мы ня ведаем, можа усё гэта і патрэбна было, толькі з болем у сэрцы адзначаем, што гэтая нязвычайная мера вылілася ў новы зьдзек над беларусамі, ліцьвінамі і жыдамі

Беларусь.

Што чуваць у Менску.

Арышты і высылкі у Смаленск усё яшчэ не спыняюцца. Паміж вывезенымі паводлуг вестак ёсьць і беларусы. Вывезены у Смаленск жалезнадарожныя майстэрні і апрача таго вывозяцца усе машыны з фабрык, каторыя нацыяналізаваны.

З беларусаў арыштавалі прафэссара В. Іваноўскаго. старшыню Беларускае Рады Язэпа Лёсіка і доктара Івана Сераду.

Городзеншчына.

У Городзеншчыні робіцца нешта дзіўнае: арганізующа дэлегацыі у Варшаву праз польскую чорную сотню, апрача таго падыймае галаву масквафільская расейская чорная сотня, якая хоча спыніць беларускі рух, у чым ім палякі вельмі памагаюць.

У мястэчка Азёры прыехау добра вядомы з Одэссы самазванеу - правакатар Бахановіч, каторы пачау вясьці працу проціу беларусау і арганізавау кацапскія кружкі. Бахановіч у Одэссі быу злоулены, калі стараўся выдаваць сябе за сябра Рады Беларускае Рэспублікі. У Азёрах заці кавіліся Бахановічам жандармы і узялі яго на безплатныя харчы.

Грам. Карабач і дагэтуль пакутуе у турме.

Ня гледзячы на усе стараньні беларускіх арганізацый і навет Беларускае Рады, ня гледзячы на заявы польскае улады прадстауніком Рады, што гр. Карабач прызнаны нявінчым, і яго пастаноулена выпусьціць, беларускі дзеяч, грам Карабач і дагэтуль пакутуе у турме.

З усіх старон.

З'езд польскіх бальшавікоу.

Польская сацыялістычная газэта «Robotnik» піша, што праектаваны на 31 мая у Варшаві з'езд работніцкіх радаў дзеля вымаганьня камуністаў і бундоўцаў атложаны да 29 чэрвеня.

Адносіны капітала да працы у Англіі.

Вялікі амэрыканскі фінансіст Вандэрліп, вярнуўшыся з Эўропы сказаў, што найбольш ясным пунктам на эўрапэйскім кругазоры у цяперашнім мамэнці ёсьць направа адносін капітала да працы у Англіі. Урад Вялікае Брытаніі зрабіў прапазыцыю гандлёвым хаўрам закупіць народныя майстэрні караблёў. Гандлёвыя хаўры разглядаюць гэную прапазыцыю.

Прызваньне паслоу у Бэрлін.

Тэлеграфна вызваны усе паслы уселякіх адценкау палітычнае думкі. У першых днях гэтага тыдня будуць надта важныя нарады фракцый.

Надрэйнская рэспубліка

Утварылася Надрэйнская Рэспубліка, сталіцай пакуль што мае быць Вісбадэн. Прэзыдэнт гэтай рэспублікі — доктар Дортэн. Рэспубліка гэта пасьля прыме назву Рэспублікі Міра і будзе складацца з земель над Рэйнам, Гэссыі, Палятыната і княжэства Біркенфэльд.

Работнікі проціў умешываньня у Расейскія справы.

У соцыялістычных і работніцкіх кругох далей раздаюцца пратэсты проціў ваaружоннага умешываньня у Расейскія справы.

Каля двох тыдняў таму назад гарнякі, жалезнадарожнікі і транспартные работнікі патрабавалі пад угрозай забастоўкі, каб з Расеі былі выведзены усе войскі.

У Францыі соцыялістычны кангрэсс, каторы сабраўся 25 мая у Марсэлі выказаўся проціў ваеннай экспэдыцыі у Расею і Вэнгрыю.

Рэдактар і выдавец У. Знамяроўскі. Друкарня «Віленскаго Выдавецтва», Мала-Стефаноўская, 23.